

WITA GPG project (With innovative tools against gender pay gap)

Hungary: gender GPG

Country case study

Magyarország: a nők és férfiak bére közötti szakadék

Országtanulmány

dr. Borbély Szilvia

Budapest, 2015.

Tartalom

Bevezetés/Introduction.....	4
Fogalommagyarázat és mérés/GPG definition and measuring.....	6
A hazai adatok mélysége és rendelkezésre állása/Availability of GPG data in concern of Hungary....	7
A hazai GPG. Férfiak és nők bére közötti különbség/Gender GPG in Hungary	8
Közszektor: az uniós listán a legrosszabb a magyar nők helyzete!/Public sector: Hungarian GPG in the worst place in EU!	8
Képzettség és a GPG – Magyarországon vannak a képzett nők a legrosszabb helyzetben!/Education and GPG – Hungarian women in the worst place!	10
GPG az életkor alakulása szerint/Age and GPG.....	11
A részmunkaidősöktől megtisztított bázison számított nemzetgazdasági szintű GPG: a magyar nők esetében a legmagasabb az EU-ban!/GPG and part-time.....	12
Hazai GPG gazdasági tevékenység szerint/GPG in Hungary in NACE2 sectors	13
Versenyszféra: kiugró kereseti rés a pénzügyi és biztosítási tevékenységben!/Competitive sphere: extremely high GPG in the financial and insurance sector	13
Közszféra: kiemelkedő kereseti rés az oktatásban!/Public sector: extremely high GPG in the education sector.....	14
GPG gazdasági tevékenység szerint, uniós összehasonlításban, Magyarország, Spanyolország, Hollandia, 2009-2013/GPG – sectoral comparison: Hungary, Spain and the Netherlands.....	15
Feldolgozóipar C.....	15
GPG, Villamosenergia, gáz-, gőzellátás és légkondicionálás (D).....	15
Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás és szennyeződésmentesítés (E)..	16
Építőipar (F).....	17
Kereskedelem, gépjárműjavítás (G)	18
Szállítás, raktározás (H)	18
Szálláshely szolgáltatás, vendéglátás (I).....	19
Információ, kommunikáció (J).....	20
Pénzügyi, biztosítási tevékenység (K).....	20
Ingatlanügyletek (L).....	21
Szakmai, műszaki, tudományos tevékenység (M).....	22

Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység (N)	22
Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás (O)	23
Oktatás (P)	24
Humán-egészségügyi, szociális ellátás (Q)	25
Művészet, szórakoztatás, szabadidő R.....	25
Egyéb szolgáltatás (S)	26

Bevezetés/Introduction

A férfiak és nők keresete közötti szakadék jelenségének és kezelésének témaköre több ok miatt is aktuális napjainkban, illetve olyan kérdés, amelyet a szociális partnereknek is napirendre kell tűzniük.

Az egyik ok az, hogy a férfiak és nők keresete közötti különbség Magyarországon nem enyhül, hanem a legutóbbi rendelkezésre álló adataink szerint súlyosbodik.

Döbbenetes, hogy nemzetközi összehasonlításban a magyar nők vannak a legrosszabb helyzetben több szempontból is, a férfiak és nők keresete közötti különbség a nők rovására több szempontból is Magyarországon a legmagasabb, illetve dinamikusan nő. Így:

- Az EU-ban 2012-2013-ban a közszektorban dolgozó nők és férfiak közötti bérddifferencia volt legmagasabb (24,4%, illetve 22,4%)!
- Kimagasló az oktatásban dolgozó nők és férfiak kereseti rése: 2013-ban ez 36% volt és ezzel az legrosszabb helyet foglalhattuk el uniós összehasonlításban; 2009-2013 között ez a mutató duplájára emelkedett!
- Az OECD tagországokban Magyarországon a legrosszabb az arány a felsőfokú végzettségű nők és férfiak keresetét illetően (2013-ban a nők a férfiak keresetének mindössze 59%-át kapták)!
- A részmunkaidősektől megtisztított bázison számított nemzetgazdasági szintű GPG is a magyar nők esetében a legmagasabb az EU-ban!

Ezek az adatok - melyek forrása az Eurostat - olyanok, amelyek mindenféleképpen beavatkozást igényelnek, nem lehet szemet húnyni felettük.

A másik ok az, hogy az Európai Bizottság 2014 márciusában ajánlást fogalmazott meg a férfiak és nők egyenlő díjazása elvének az átláthatóság révén történő megerősítéséről, amit Magyarország sem hagyhat figyelmen kívül.¹

Az ajánlás külön is kiemeli ebben a szociális partnerek szerepét azzal, hogy a következőképpen fogalmaz: „A tagállamoknak ösztönözniük kell a magán- és állami munkáltatókat, valamint a szociális partnereket arra, hogy fogadjanak el a bérek összetételére és struktúrájára vonatkozó átláthatósági politikákat.” (2. pont). Bár a jelzett dokumentum úgynevezett ajánlás, azonban felszólítja a tagállamokat „A tagállamoknak intézkedéseket kell elfogadniuk a bérek átláthatóságának előmozdítására”. (2. pont).

¹ A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA (2014. március 7.) a férfiak és nők egyenlő díjazása elvének az átláthatóság révén történő megerősítéséről (2014/124/EU)

A bérek átláthatóságának biztosítását szolgáló, ajánlott intézkedések között – amelyekből a tagállamoknak legalább egyet el kell fogadniuk – van olyan is, amelynek végrehajtása kimondottan a szociális partnerek hatókörébe tartozik. Eszerint „*A tagállamoknak a szociális partnerek függetlenségének sérelme nélkül és a nemzeti joggal és gyakorlattal összhangban biztosítaniuk kell, hogy a kollektív tárgyalások megfelelő szintjén a felek megvitassák az egyenlő díjazás kérdését, ideértve a bérauditok kérdését is.*” (6. pont)

A horizontális rendelkezések között is vannak a szociális partnerekre vonatkozóak. Egyebek mellett a szociális partnereknek is feladata a tudatosság növelése. Eszerint „*A tagállamoknak az állami és magánvállalkozások és szervezetek, a szociális partnerek és a közvélemény körében erősíteniük kell a tudatosságot az egyenlő díjazás, az egyenlő értékű munka és az átláthatóság elvének előmozdítása, a nemek közötti bérszakadék okainak felszámolása és a béregyenlőtlenségek elemzését és értékelését segítő eszközök kialakítása érdekében.*” (17. pont)

A szociális partnereknek, közöttük a szakszervezeteknek - e béranomáliák megszüntetésében elsősorban érdekelteknek – saját maguknak is ismerniük kell e kérdéskört, ahhoz, hogy küldetésüknek és az uniós ajánlásnak megfelelően érdemben fellépjenek.

A JUST/2013/Action Grants keretében az Amszterdami Egyetem Munkaügyi Kutatóintézete által vezetett „**Innovatív eszközökkel a nők és férfiak keresete közötti különbség (Gender Pay Gap, GPG) ellen**” című projekt egyebek mellett éppen ebben van a szociális partnerek segítségére, mégpedig kiemelten három országban, Magyarországon, Spanyolországban és Hollandiában. E cél elérését segíti a három országról készített részletesebb országtanulmány, valamint a három országban – a szociális partnerek részvételével - megvalósításra kerülő 5-5 workshop.

Fogalommagyarázat és mérés/GPG definition and measuring

Mi a férfiak és nők keresete közötti szakadék vagy rés, angolul gender pay gap?

Eurostat mutató

Az Európai Unióban – mint ahogy jelen tanulmányban is - alapvetően az Eurostat adatait használjuk, az azonos módon való gyűjtés teszi lehetővé az uniós szintű átlagok kialakítását, az ehhez való viszonyítást, valamint az uniós országok egymással való összehasonlítását.

A témánkat illető legfontosabb mutató az Eurostat által kialakított mutató, az ún. gender pay gap (GPG), magyarul a társadalmi nemek közötti kereseti szakadék, amit úgy is fordíthatunk, hogy férfiak és nők keresete közötti szakadék vagy rés.

Ez a mutató a férfiak és nők *átlagos bruttó órabére közötti különbséget* méri.

Az Eurostat ún. tisztítatlan GPG mutatója a férfiak bruttó átlagos órabére és a nők átlagos bruttó órabére közötti differenciát a férfiak átlagos bruttó órabérének százalékában adja meg, a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, közigazgatás, védelem és kötelező társadalombiztosítás kivételével, azaz az ún. NACE 2 ágazatok körében.

A felhasznált adatok az EU által kötelezően elrendelt „keresetstruktúra-felvétel” (Structural Earnings Survey -SES)-ből származnak, amely során a *10 főnél nagyobb cégek adatait gyűjtik*.²Ez tehát azt is jelzi, hogy az Eurostat GPG mutatója nem alkalmas a 10 fősnél kisebb mikrocégek helyzetének elemzésére.

A *“tisztítatlan” jelző azt jelenti, hogy a mutató kiszámításánál nem vesznek figyelembe – olyan, a bérkülönbséget befolyásoló – tényezőket, mint a képzettség, a munkaerőpiaci tapasztalat, a munkaidő hossza, a munka jellege, stb.*

² A mintavétel kétlépcsős, az első lépcsőben a vállalkozásokat, a másodikban ezen belül a foglalkoztatottakat választották ki. A közsférában dolgozók adatait teljes körűen biztosítják az adminisztratív adatforrások.

(Értelemszerűen, a tisztított index úgy készül, hogy kiszűrik a férfi és női munkavállalók összetételében rejlő különbségeket. Az összetételhatástól megtisztított index elvileg már alkalmas a nemek szerinti kereseti diszkrimináció jellemzésére. A felhasznált módszer a regresszióanalízis.)

Az OECD mutatója

Az OECD (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet, amelynek Magyarország 1996 óta tagja) mutatója nem az átlag, hanem a medián órabért veszi figyelembe a GPG mutatóhoz.

Az Eurostat és az OECD által mért mutatók összehasonlításából láthatjuk, hogy az elemzésnél vagy következtetések levonásánál alapvető, hogy figyelembe vegyük az összehasonlítás alapját.

GPG, Eurostat és OECD, %

%	Eurostat (2007)	OECD (2008)	Eurostat (2013)	OECD (2013)
HU	16,3	2,2	18,4	14,1
EU 28	17,7	16,4	16,4	15,5

- Eurostat bruttó átlag órabér kiigazítatlan NACE 2 (közigazgatás, honvédelem, kötelező társadalombiztosítás nincs benne) Felmérés a keresetek szerkezetéről (SES), 10 főnél nagyobb cégek
- OECD- medián bruttó óra teljes munkaidő

A hazai adatok mélysége és rendelkezésre állása/Availability of GPG data in concern of Hungary

Ahhoz, hogy pontos helyzetképet kapjunk, szükség van a nők és férfiak keresetének – nemcsak országos, hanem valamennyi szinten (ágazati, szakágazati, vállalati, szakmacsoport szerinti) bontására.

Az Európai Bizottság 2014 márciusi ajánlása a férfiak és nők egyenlő díjazása elvének az átláthatóság révén történő megerősítéséről ezzel kapcsolatban tartalmazza a következő kitélet: „A tagállamoknak az Eurostat számára évente és időszerűen továbbított statisztikákkal tovább kell javítaniuk a nemek közötti bérszakadékra vonatkozó friss adatok

elérhetőségét. Ezeket a statisztikákat nemek, gazdasági ágazat³), munkaidő (teljes munkaidő/részmunkaidő), tulajdonforma (állami tulajdon/magántulajdon) és életkor szerinti bontásban, éves alapon számítva kell rendelkezésre bocsátani., (7. pont)⁴

Az Eurostat által közölt GPG mutató nemzetgazdasági szintre és a TEÁOR ágazati szintjeire vonatkozik, illetve külön elérhető a közszektorra és a 25 év alatti korosztályra vonatkozó adat. Az OECD nemrég közölt forrása a képzettség szerinti GPG-ről ad tájékoztatást. (Eurostat GPG adatokat lásd a következő linken: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Gender_pay_gap_statistics)

A hazai GPG. Férfiak és nők bére közötti különbség/Gender GPG in Hungary

A férfiak és nők bére közötti különbség

- Magyarországon magas (2013: 18,4% (Eurostat))
- növekvő tendenciájú (2008: 17,5% (Eurostat))
- meghaladja az EU27 átlagát (2013 EU27 átlaga: 16,4% (Eurostat))

Igaz, a 25 év alatti férfiak és nők bérdifferenciája jóval alacsonyabb, mint a teljes munkaerő esetében (2013: 2,8% (Eurostat)), viszont ez is növekvő tendenciájú (2008: 0,5% (Eurostat))

Közszektor: az uniós listán a legrosszabb a magyar nők helyzete!/Public sector: Hungarian GPG in the worst place in EU!

Különösen rossz a helyzet a közszektorban. Az EU 24 országát illetően áll rendelkezésre adatunk, eszerint az EU-ban a közszektorban *Magyarországon a legmagasabb* a nők és férfiak közötti bérdifferencia (2013: 22,4%, Eurostat), ráadásul itt is növekvő tendenciájú (2008: 17,5%, Eurostat). 2008-ban a közszektor és a gazdaság egészét jellemző férfiak és nők közötti bérdifferencia még megegyezett, s még „csak” 17,5% volt (Eurostat). 2008-ban még a közszektor és a gazdaság egészét jellemző férfiak és nők közötti bérdifferencia is

³ Legalább a NACE Rev. 2. B–S nemzetgazdasági ágak tekintetében (az O nemzetgazdasági ág kivételével).

⁴ Az Európai Unió Hivatalos Lapja, 2014.3.8. , L 69/115, A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA (2014. március 7.) a férfiak és nők egyenlő díjazása elvének az átláthatóság révén történő megerősítéséről (EGT-vonatkozású szöveg) (2014/124/EU)

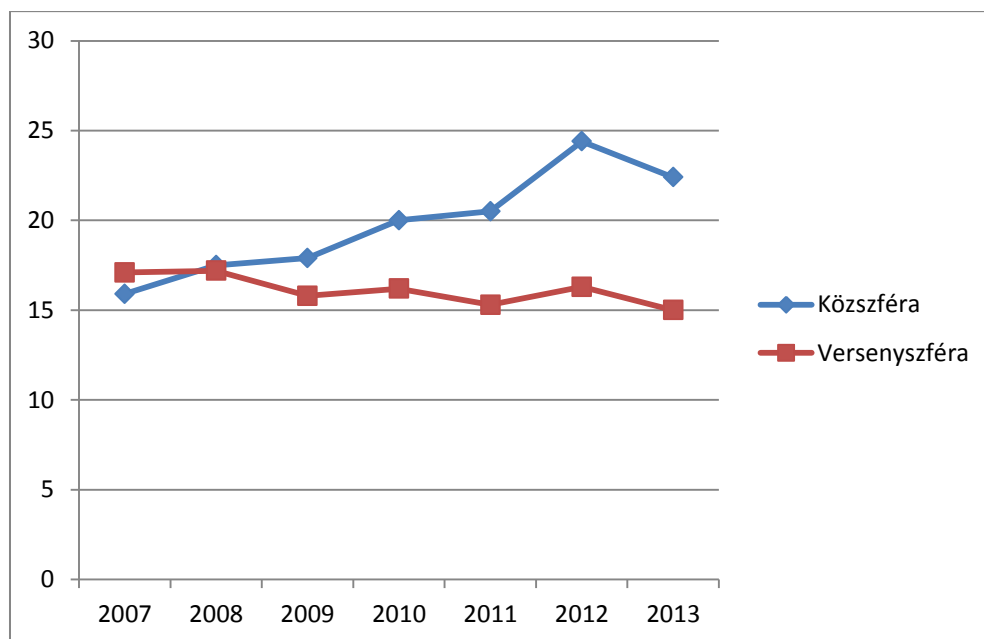
megegyezett. Az olló 2008-at követően kezdett el nyílni a közszférabeli GPG rovására; 2012-ben a közszférabeli GPG már 24,4% volt.

Nők és férfiak között kiigazítatlan kereseti differencia, közszféra és versenyszféra, 2007-2013, %

Év	Közszféra	Versenyszféra
2007	15,9	17,1
2008	17,5	17,2
2009	17,9	15,8
2010	20,0	16,2
2011	20,5	15,3
2012	24,4	16,3
2013	22,4	15,0

<http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

GPG, Magyarország, %

Ami Magyarországot illeti, 2007-ben a versenyszférabeli GPG mutató még meghaladta a közszférabelit (17,1% szemben a közszférabeli 15,9%-kal), 2008-ban nagyjából kiegyenlítődtek az esélyek a két szektorban (17,5% a köz-, és 17,2 a versenyszférában). 2009-ben a közszektorban nagyjából stagnált, míg a versenyszektorban csökkent a kereseti rés.

Jelentős változás következett azonban be 2010-ben, amikor a hazai közszektorbeli kereseti rés elérte a 20%-ot.

2012-2013-ban Magyarországon volt a legmagasabb a férfiak és nők bére közötti differencia a nők rovására a közszektorban az EU-ban. 21 % körüli mutatójával Csehországban hasonló még a helyzet. Bulgáriában 2012-ben még 20 %-ot meghaladta ez a mutató, de 2013-ban már 20% alá csökkent. (érdekségképpen megjegyezzük, hogy pl. Belgiumban a GPG -3% (2008, 2013), azaz a bérdifferencia bár csekély, de az is a férfiak rovására valósul meg.)

Nők és férfiak között kiigazítatlan kereseti differencia, közszféra és versenyszféra, 2013, %, EU-s tagállamok

2013	Közszektor	Magánszektor
Spanyolország	15,0	22,3
Magyarország	22,4	15
Hollandia	16,2	17

<http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/setupDownloads.do>; [earn_gr_gpgr2ct]

Képzetség és a GPG – Magyarországon vannak a képzett nők a legrosszabb helyzetben!/Education and GPG – Hungarian women in the worst place!

Sokszor halljuk azt, hogy érdemes tanulni, egyrészt nagyobb eséllyel indul valaki a munkaerőpiacon, másrészt ez a fizetésekben is megmutatkozik.

Ez igaz, ámde azt is meg kell, hogy állapítsuk, hogy a fiúknak jobban megéri a tanulás, mint a lányoknak, különösen, ami Magyarországot illeti.

Az OECD 2015 novemberében kibocsátott adatai szerint (Hungary country note: [Education at Glance 2015: OECD Indicators](#)) szerint a felsőfokú végzettséggel rendelkezők (25-64 évesek) keresete átlagban két és félszer magasabb, mint a középfokú végzettségűeké. Az OECD szakértők ezt többek között annak tudják be, hogy Magyarországon OECD országokkal történő összehasonlításban alacsony a felsőfokú végzettségűek aránya. Ha a jelenlegi

tendencia folytatódik, akkor Magyarországon a fiataloknak csupán 22%-a kapja meg az alapfokú (bachelor) végzettséget (36% az OECD átlag), 15% a master-t (az EU átlag 21%, OECD átlag 17%), és mindössze 0,7%-a a doktori végzettséget (1,7% az OECD átlag). (A bachelor programba a fiatalok 41%-a lép be, szemben az OECD és az EU 21 57%-ával.) Az egy diákra eső költségvetési kiadás Magyarországon a legalacsonyabbak között szerepe, 2012-ben 5 564 USD volt, szemben az OECD 10 220 USD-s átlagával.

Míg az OECD országok átlagában a felsőfokú végzettséggel rendelkező nők a hasonló végzettségű férfiak keresetének 73%-át kapják, addig Magyarországon csupán 64%-át (teljes munkaidős, éves keresetet véve figyelembe). Ez az OECD országokat figyelembe véve a negyedik legrosszabb arány, csupán Izrael, Brazília és Chile „előz meg” minket ebben.

Ugyanezen adatbázis alapján - az OECD országok között a 35-44 évesek kategóriájában a magyar nők keresik a legkevesebbet a férfiakéhoz képest, a férfiak bérének mindössze 59%-át! Mindez ráadásul úgy történik, hogy mind az alapképzést, mind a mesterképzést elvégzők 61%-a nő.

GPG az életkor alakulása szerint/Age and GPG

Jellemzően a fiatalabb korosztályok esetében alacsonyabb a férfiak és nők kereseti rése. A 25 év alatti korosztály esetében Magyarországon a férfiak és nők kereseti rése mindössze 2,8% volt 2013-ban, igaz, ez is tendenciájában növekedést mutat a 2008 évi 0,5 %-hoz képest.

A legmagasabb a GPG – azaz a helyzet a legrosszabb – a 35-44 éves korosztályt illetően (2012-ben 25%-os GPG), illetve 2013-ban a 45-54 éves nők és férfiak között kereseti rés volt a legmagasabb (23,8).

Magyarország: nők és férfiak között kiigazítatlan kereseti differencia (GPG) %, életkor szerint

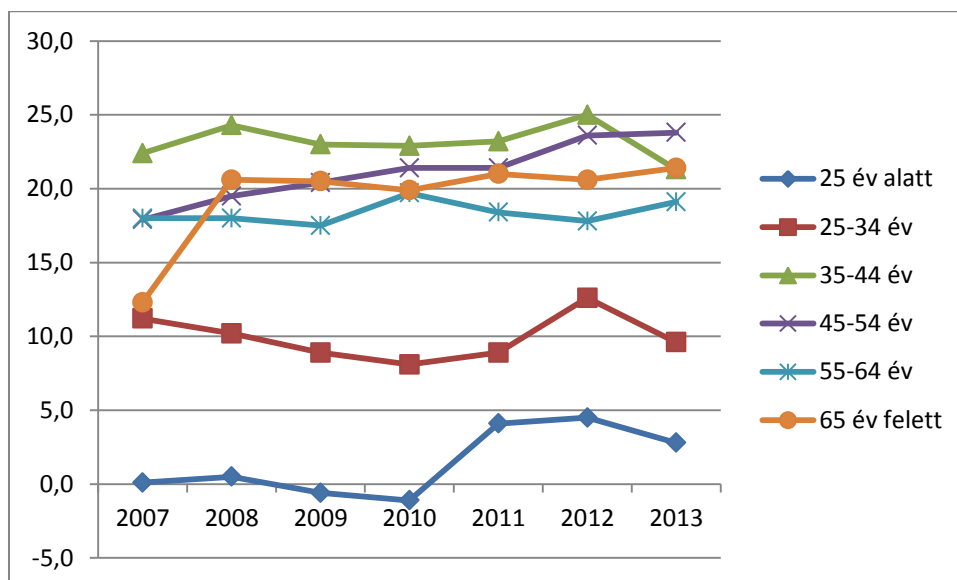
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
25 év alatt	0,1	0,5	-0,6	-1,1	4,1	4,5	2,8
25-34 év	11,2	10,2	8,9	8,1	8,9	12,6	9,6
35-44 év	22,4	24,3	23,0	22,9	23,2	25,0	21,3
45-54 év	17,9	19,5	20,4	21,4	21,4	23,6	23,8

55-64 év	18,0	18,0	17,5	19,7	18,4	17,8	19,1
65 év felett	12,3	20,6	20,5	19,9	21,0	20,6	21,4

Megjegyzés: 10 főnél nagyobb vállalatok, teljes gazdaság, a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, közigazgatás, védelem és kötelező társadalombiztosítás kivételével
 Forrás: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/setupDownloads.do>

Forrás: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/setupDownloads.do>

Összehasonlításképp megemlíthetjük, hogy Franciaországban a 25 év alatti korosztályban a nők és férfiak közötti kereseti rés 2011-2013-ban 7% a férfiak rovására. Ebben a korosztályban, Hollandiában és Szlovéniában is a kereseti rés a férfiak rovására valósul meg.

Csehországban a 35-44 éves korosztályt jellemző GPG a hazainál és magasabb, itt 2012-2013-ban a férfiak és nők keresete közötti különbség a férfiak keresetének százalékában csaknem 30 % volt. A 45-54 éves korosztály esetében a legrosszabb mutatóval Ciprus és Nagy-Britannia rendelkezik, az ő esetükben az e korosztályt jellemző GPG 27% körüli.

A 65 éven felüliek korosztályát illetően kiemelkedően rosszul járnak a spanyol nők, 2011-2013-ban a GPG az esetükben meghaladta az 50%!

A részmunkaidősöktől megtisztított bázison számított nemzetgazdasági szintű GPG: a magyar nők esetében a legmagasabb az EU-ban!/GPG and part-time

Azaz ez azt jelenti, hogyha a részmunkaidőben foglalkoztatottakat nem számítjuk, akkor is a magyar nők vannak a legrosszabb helyzetben, az EU-ban. A magyar részmunkaidőben dolgozók GPG-je – 9,4% (2013) – valamelyest enyhít a nemzetgazdasági GPG-n.

Magyarországon a részmunkaidős foglalkoztatás sokkal kevésbé elterjedt, mint más uniós tagállamokban, pl. elsősorban Hollandiában és Nagy-Britanniában, illetve a gazdasági válság során Németországban (az un. minijob-ok). Ennek ellenére – a rész-és egész munkaidős foglalkoztatásra történő bontás során – azt a meglepő eredményt kapjuk, hogy a részmunkaidős foglalkoztatottak keresetétől megtisztított bázison számolva, nemzetgazdasági szinten a magyar GPG a legmagasabb az EU-ban (20,3%)! Azaz a részmunkaidőben foglalkoztatottak relatíve alacsony GPG-je javítja fel relatíve a nemzetgazdasági szinten számított hazai GPG-t!

GPG: rész-és teljes munkaidős foglalkoztatás során, 2013, %

	részmunkaidős	teljes munkaidős
Spanyolország	33,7	14,1
Magyarország	9,4	20,3
Hollandia	2,3	13,2

Forrás:Eurostat, (earn_gr_gpgr2wt)

10 vagy annál több fős cégek,NACE Rev. 2 B-től S (-O)-ig.

Hazai GPG gazdasági tevékenység szerint/GPG in Hungary in NACE2 sectors

Versenyszféra: kiugró kereseti rés a pénzügyi és biztosítási tevékenységben!/Competitive sphere: extremely high GPG in the financial and insurance sector

A GPG ágazati bontásban jelentős eltérést mutat. *A versenyszférát illetően a pénzügyi és biztosítási tevékenységben dolgozó magyar nők és férfiak keresete közötti különbség a férfiak bérének 38 %-át teszi ki, tehát ebben az ágazatban járnak leginkább rosszul a nők a férfiakhoz képest!* Magas a társadalmi nemek közötti kereseti rés a nők rovására az információs és kommunikációs ágazatban (25,5%), valamint a feldolgozóiparban (23,2%) (2013-as, Eurostat adatok). Az építőiparban viszont a társadalmi nemek közötti kereseti rés a férfiak rovására valósul meg (-12,7% (2013)). Ez jellemezte a vizsgált időszak (2009-2013) egészét).

A keresetek a legkiegyensúlyozottabbak a kereseti rés szempontjából a Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás és szennyeződésmentesítés (E) és a Ingatlanügyletek (L) terén.

Közszféra: kiemelkedő kereseti rés az oktatásban!/Public sector: extremely high GPG in the education sector

A közszférában 2013-ban kiugróan magas lett a nők és férfiak közötti kereseti differencia a nők rovására az oktatásban, 36%. 2009-ben ez a mutató „még csak” 18,9 % volt. Ez azt mutatja, hogy a vizsgált periódus végére a kereseti rés duplájára szökött!

A Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás terén viszont határozottan javuló tendencia észlelhető, míg 2009-ben a kereseti rés – igaz akkor is alacsony – 7% volt, addig 2012/2013-ban már ez a férfiak rovására valósult meg.

A Humán-egészségügyi, szociális ellátás (Q) területén a kereseti rés 2009-2013 között nagyjából változatlan volt és a nemzetgazdasági átlag körül alakult.

Hazai GPG, 2009-2013, gazdasági tevékenységek (TEÁOR) szerinti bontásban, %

	2009	2010	2011	2012	2013
Feldolgozóipar C	25,4	26,4	25,8	26	23,2
Villamosenergia, gáz-, gőzellátás és légkondicionálás (D)	14,4	17,4	17	18,5	16,7
Vízellátás, szennyvíz, hulladékgazd. (E)	0	-1,7	-0,9	-2,4	2,8
Építőipar (F)	-15,3	-11,4	-12,4	-12,8	-12,7
Kereskedelem, gépjárműjavítás (G)	17,5	15,8	11,9	15,7	14,8
Szállítás, raktározás (H)	5,8	4,5	-0,7	-0,3	-3,3
Szálláshely szolgáltatás, vendéglátás (I)	17,3	12,8	20,7	15,8	15,7
Információ, kommunikáció (J)	22,4	24,6	27,6	28,3	25,5
Pénzügyi, biztosítási tevékenység (K)	39,7	38,6	37,2	38,7	38
Ingatlanügyletek (L)	5,3	14,9	3,4	-1,3	3,3
Szakmai, műszaki, tudományos tevékenység (M)	10,2	14,7	14,4	12,7	13,9
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység (N)	2,4	5	11,1	6,5	9,1
Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás (O)	7	3,7	3,9	-1,7	-0,8
Oktatás (P)	18,9	20,7	17,6	19,9	36
Humán-egészségügyi, szociális ellátás (Q)	17	16,1	16,4	16,1	16,2
Művészet, szórakoztatás, szabadidő [®]	2,9	3,2	12,4	16,6	16,9
Egyéb szolgáltatás (S)	12,4	14,5	5,1	13,9	10

Forrás: Eurostat ([earn_gr_gpqr2](#))

GPG gazdasági tevékenység szerint, uniós összehasonlításban, Magyarország, Spanyolország, Hollandia, 2009-2013/GPG – sectoral comparison: Hungary, Spain and the Netherlands

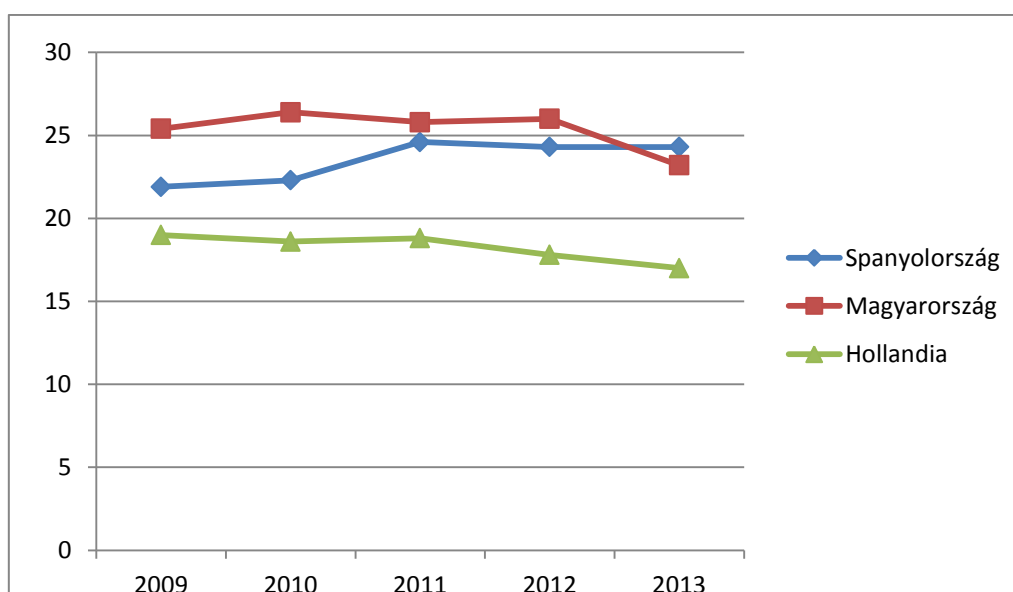
Feldolgozóipar C

Feldolgozóipar C, GPG, %

	2009	2010	2011	2012	2013
Spanyolország	21,9	22,3	24,6	24,3	24,3
Magyarország	25,4	26,4	25,8	26,0	23,2
Hollandia	19,0	18,6	18,8	17,8	17,0

Forrás: Eurostat ([earn_gr_gpqr2](#))

Feldolgozóipar C, GPG, %

GPG, Villamosenergia, gáz-, gőzellátás és légkondicionálás (D)

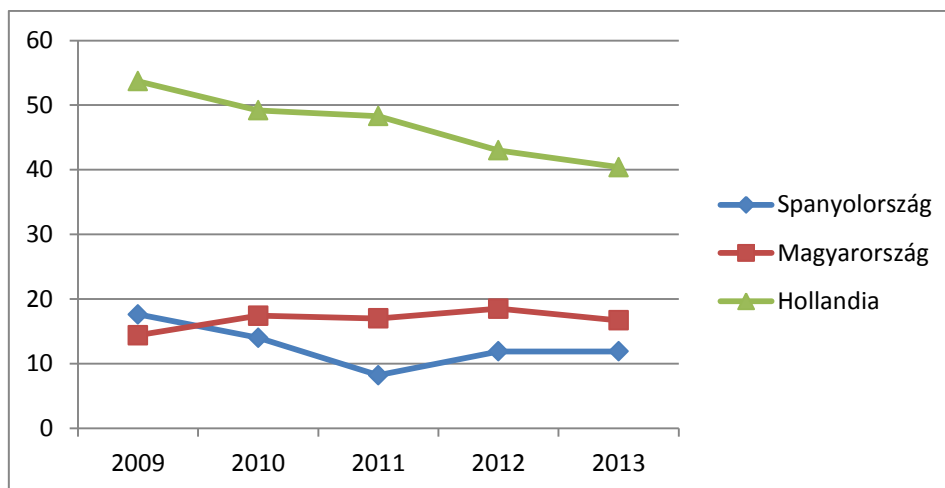
GPG, Villamosenergia, gáz-, gőzellátás és légkondicionálás (D), GPG, %

	2009	2010	2011	2012	2013
Spanyolország	17,6	14,0	8,2	11,9	11,9
Magyarország	14,4	17,4	17,0	18,5	16,7
Hollandia	53,7	49,2	48,3	43,0	40,4

Forrás: Eurostat ([earn_gr_gpqr2](#))

GPG, Villamosenergia, gáz-, gőzellátás és légkondicionálás (D), GPG, %

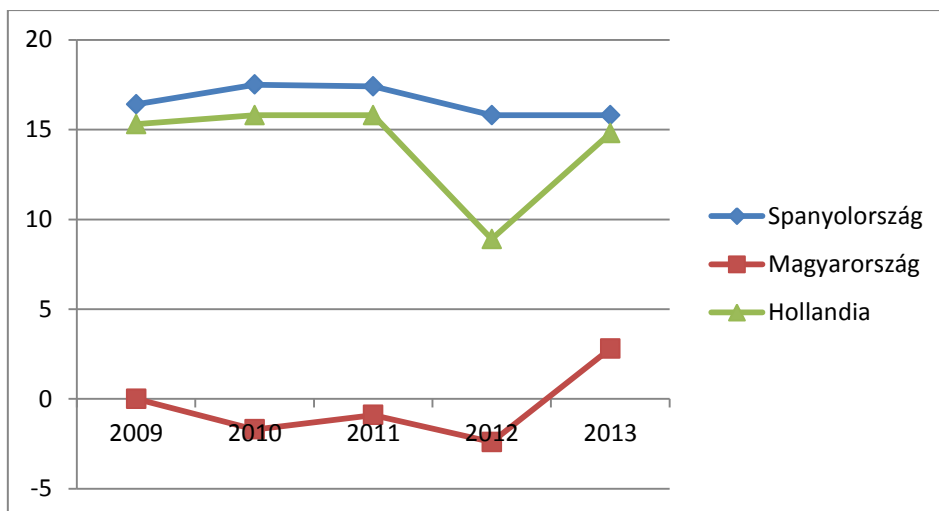
Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás és szennyeződésmentesítés (E)

Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás és szennyeződésmentesítés (E), GPG, %

	2009	2010	2011	2012	2013
Spanyolország	16,4	17,5	17,4	15,8	15,8
Magyarország	0,0	-1,7	-0,9	-2,4	2,8
Hollandia	15,3	15,8	15,8	8,9	14,8

Forrás: Eurostat [earn_gr_gpgr2]

Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás és szennyeződésmentesítés (E), GPG, %

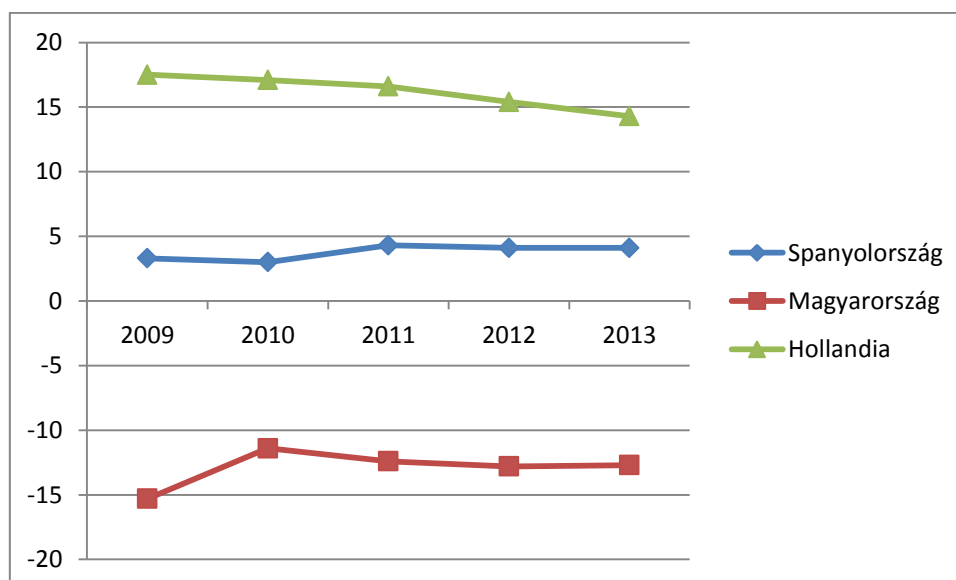
Építőipar (F)

Építőipar (F), GPG, %

	2009	2010	2011	2012	2013
Spanyolország	3,3	3,0	4,3	4,1	4,1
Magyarország	-15,3	-11,4	-12,4	-12,8	-12,7
Hollandia	17,5	17,1	16,6	15,4	14,3

Source: Eurostat ([learn_gr_gpgr2](#))

Építőipar (F), GPG, %

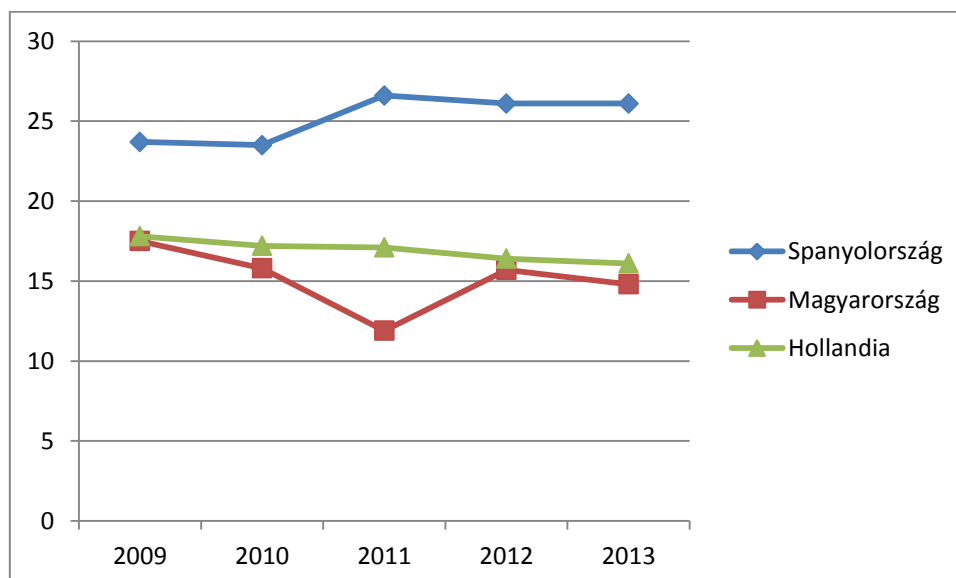
Kereskedelem, gépjárműjavítás (G)

Kereskedelem, gépjárműjavítás (G), GPG, %

	2009	2010	2011	2012	2013
Spanyolország	23,7	23,5	26,6	26,1	26,1
Magyarország	17,5	15,8	11,9	15,7	14,8
Hollandia	17,8	17,2	17,1	16,4	16,1

Forrás: Eurostat [learn_gr_gpqr2](#)

Kereskedelem, gépjárműjavítás (G), GPG, %

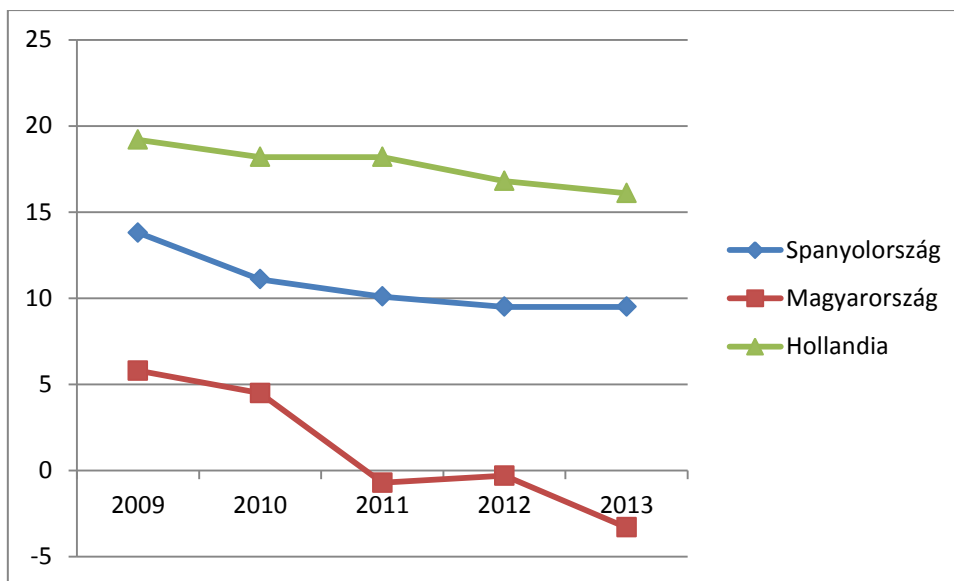

Szállítás, raktározás (H)

Szállítás, raktározás (H), GPG, %

	2009	2010	2011	2012	2013
Spanyolország	13,8	11,1	10,1	9,5	9,5
Magyarország	5,8	4,5	-0,7	-0,3	-3,3
Hollandia	19,2	18,2	18,2	16,8	16,1

Szállítás, raktározás (H), GPG, %

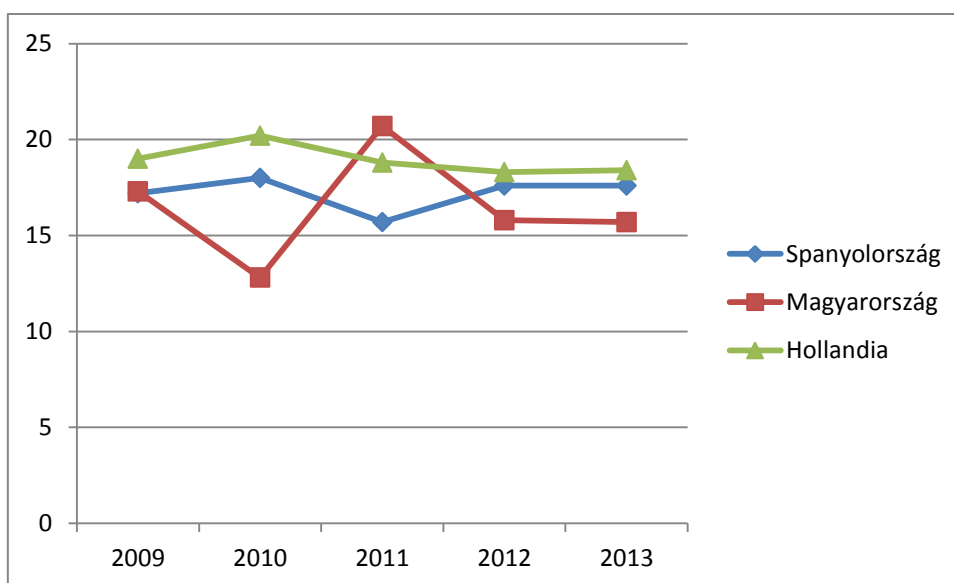
Szálláshely szolgáltatás, vendéglátás (I)

Szálláshely szolgáltatás, vendéglátás (I), GPG, %

	2009	2010	2011	2012	2013
Spanyolország	17,2	18,0	15,7	17,6	17,6
Magyarország	17,3	12,8	20,7	15,8	15,7
Hollandia	19,0	20,2	18,8	18,3	18,4

Forrás: Eurostat ([learn_gr_gpqr2](#))

Szálláshely szolgáltatás, vendéglátás (I), GPG, %

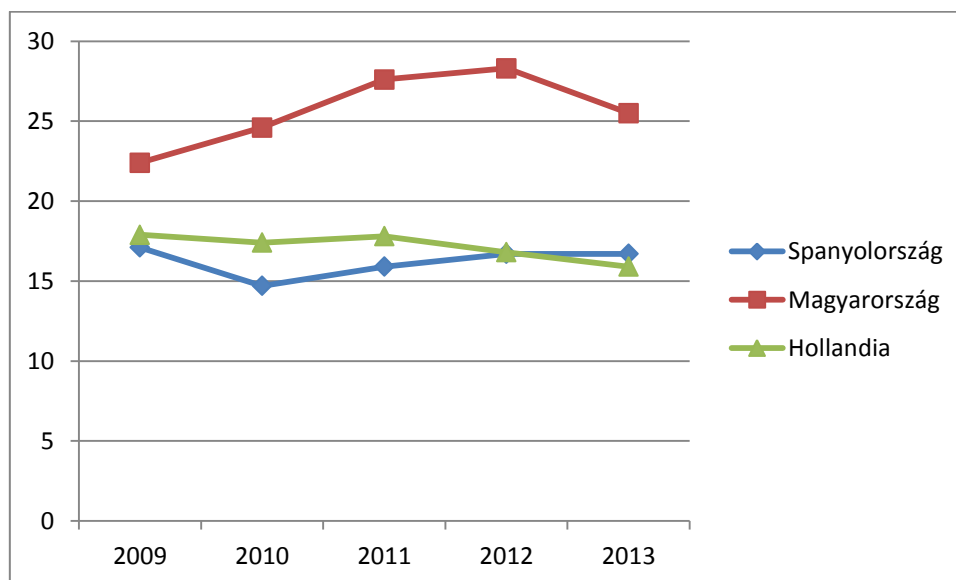
Információ, kommunikáció (J)

Információ, kommunikáció (J), GPG, %

	2009	2010	2011	2012	2013
Spanyolország	17,1	14,7	15,9	16,7	16,7
Magyarország	22,4	24,6	27,6	28,3	25,5
Hollandia	17,9	17,4	17,8	16,8	15,9

Forrás: Eurostat ([learn_gr_gpqr2](#))

Információ, kommunikáció (J), GPG, %

Pénzügyi, biztosítási tevékenység (K)

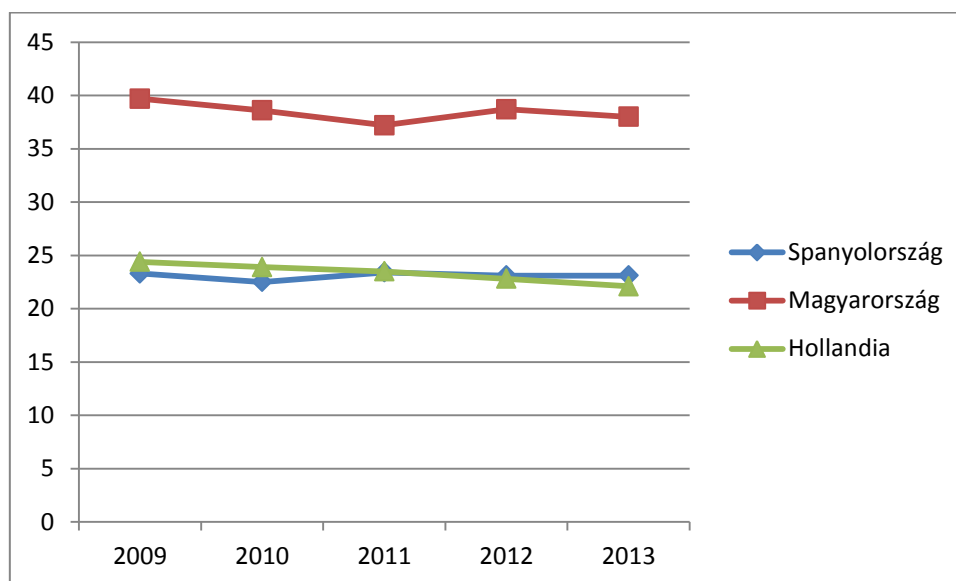
Pénzügyi, biztosítási tevékenység (K), GPG, %

	2009	2010	2011	2012	2013
Spanyolország	23,3	22,5	23,4	23,1	23,1
Magyarország	39,7	38,6	37,2	38,7	38,0
Hollandia	24,4	23,9	23,5	22,8	22,1

Forrás: Eurostat ([learn_gr_gpqr2](#))

Pénzügyi, biztosítási tevékenység (K), GPG, %

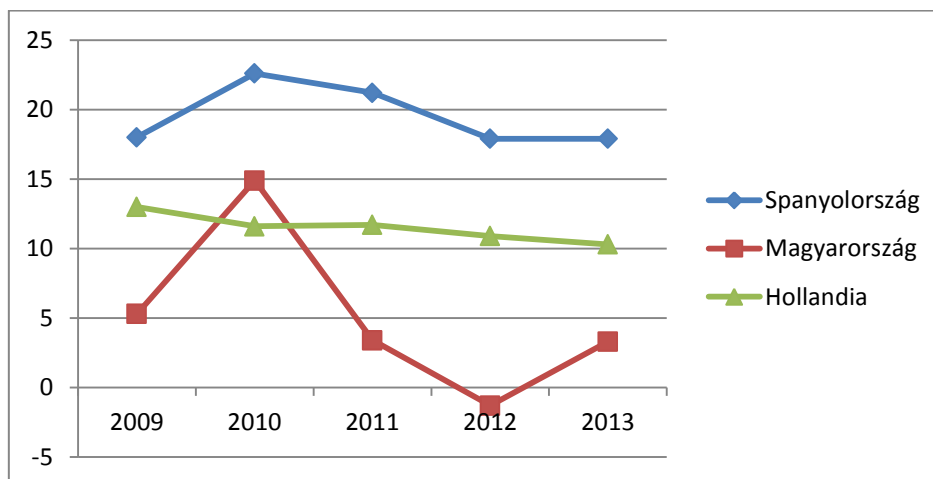
Ingatlanügyletek (L)

Ingatlanügyletek (L), GPG, %

	2009	2010	2011	2012	2013
Spanyolország	18,0	22,6	21,2	17,9	17,9
Magyarország	5,3	14,9	3,4	-1,3	3,3
Hollandia	13,0	11,6	11,7	10,9	10,3

Forrás: Eurostat ([earn_gr_gpgr2](#))

Ingatlanügyletek (L), GPG, %

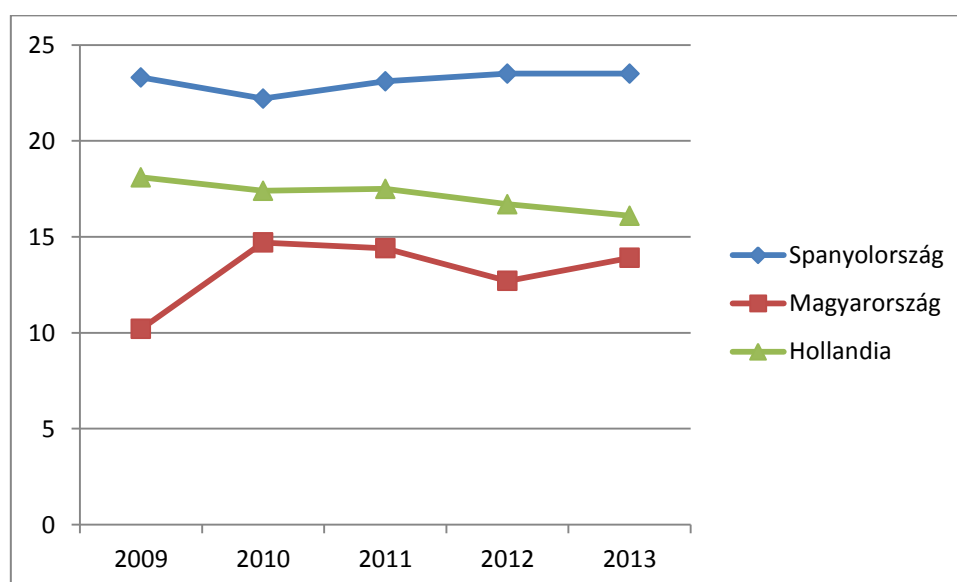
Szakmai, műszaki, tudományos tevékenység (M)

Szakmai, műszaki, tudományos tevékenység (M), GPG %

	2009	2010	2011	2012	2013
Spanyolország	23,3	22,2	23,1	23,5	23,5
Magyarország	10,2	14,7	14,4	12,7	13,9
Hollandia	18,1	17,4	17,5	16,7	16,1

Forrás: Eurostat ([learn_gr_gpgr2](#))

Szakmai, műszaki, tudományos tevékenység (M), GPG %

Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység (N)

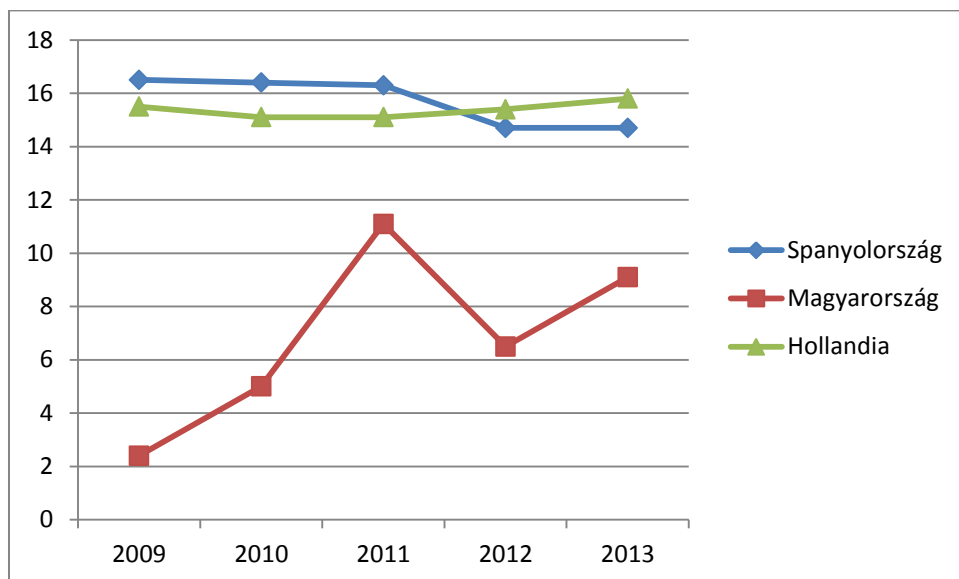
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység (N), GPG, %

	2009	2010	2011	2012	2013
Spanyolország	16,5	16,4	16,3	14,7	14,7
Magyarország	2,4	5,0	11,1	6,5	9,1
Hollandia	15,5	15,1	15,1	15,4	15,8

Forrás: Eurostat ([learn_gr_gpgr2](#))

Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység (N), GPG, %

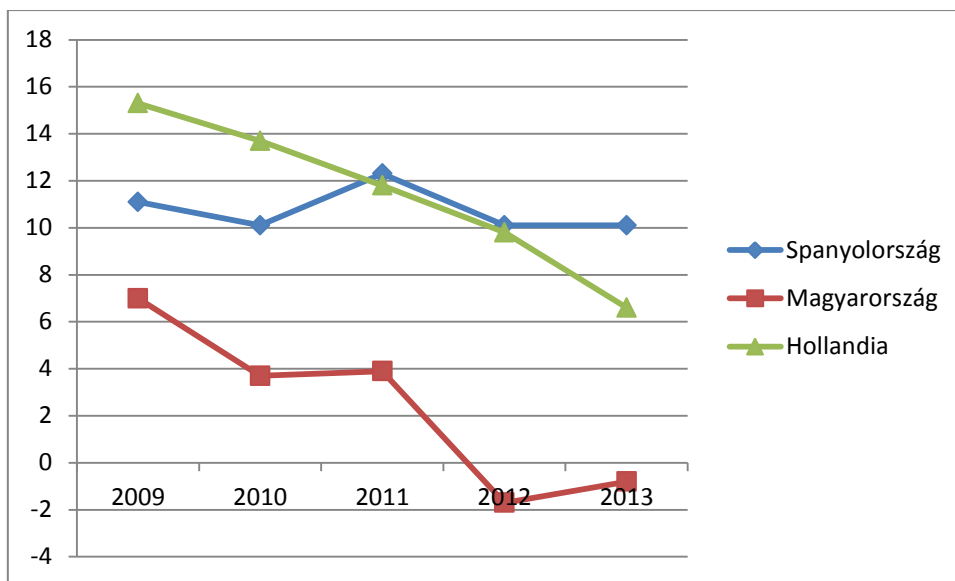
Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás (O)

Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás (O), GPG, %

	2009	2010	2011	2012	2013
Spanyolország	11,1	10,1	12,3	10,1	10,1
Magyarország	7	3,7	3,9	-1,7	-0,8
Hollandia	15,3	13,7	11,8	9,8	6,6

Forrás: Eurostat ([learn_gr_gpgr2](#))

Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás (O), GPG, %

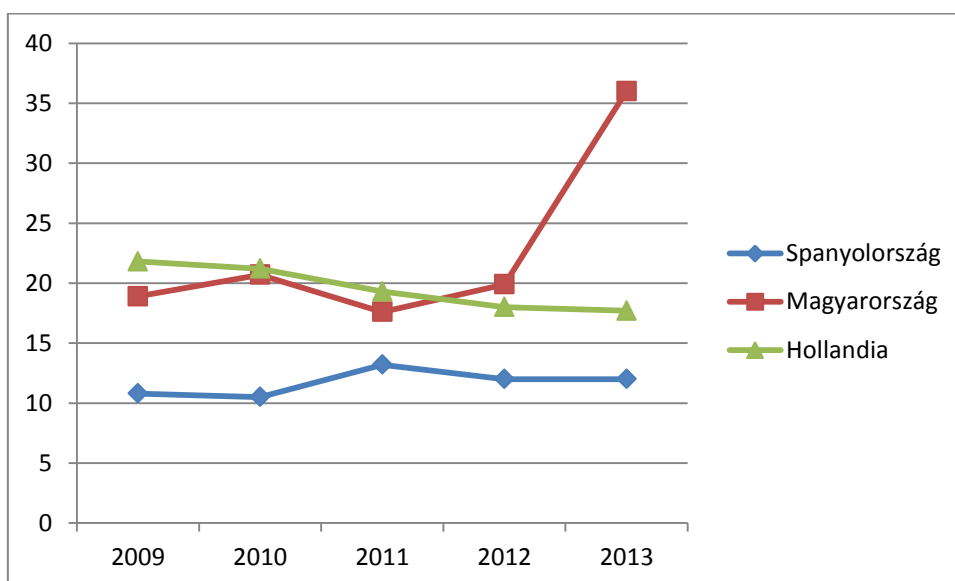
Oktatás (P)

Oktatás (P), GPG, %

	2009	2010	2011	2012	2013
Spanyolország	10,8	10,5	13,2	12,0	12,0
Magyarország	18,9	20,7	17,6	19,9	36,0
Hollandia	21,8	21,2	19,3	18,0	17,7

Forrás: Eurostat ([learn_gr_gpqr2](#))

Oktatás (P), GPG, %

Az oktatásban 2013-ban a magyar nők és férfiak keresete közötti rés volt a legnagyobb a nők rovására uniós összehasonlításban (36%).

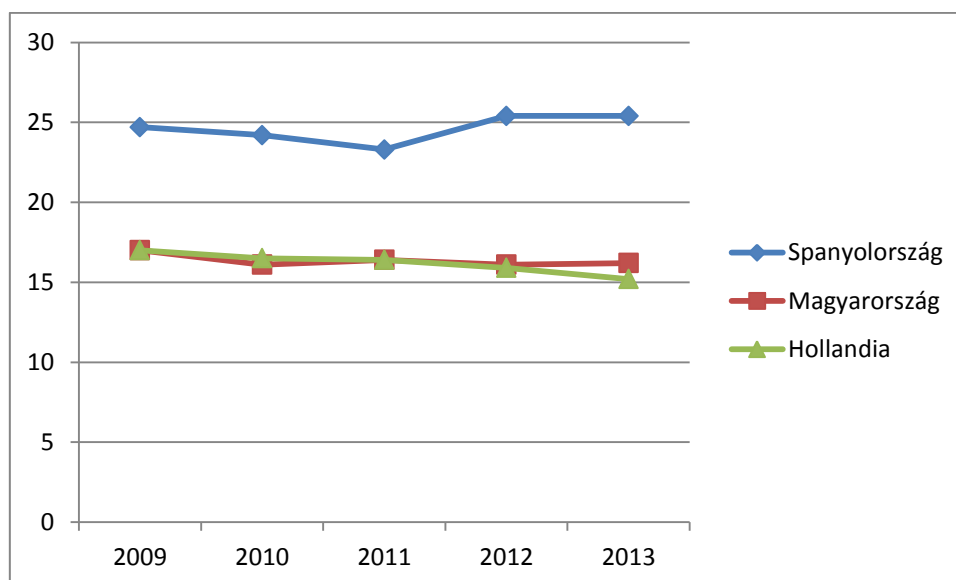
Humán-egészségügyi, szociális ellátás (Q)

Humán-egészségügyi, szociális ellátás (Q), GPG, %

	2009	2010	2011	2012	2013
Spanyolország	24,7	24,2	23,3	25,4	25,4
Magyarország	17,0	16,1	16,4	16,1	16,2
Hollandia	17,0	16,5	16,4	15,9	15,2

Forrás: Eurostat ([earn_gr_gpqr2](#))

Humán-egészségügyi, szociális ellátás (Q), GPG, %

Művészet, szórakoztatás, szabadidő R

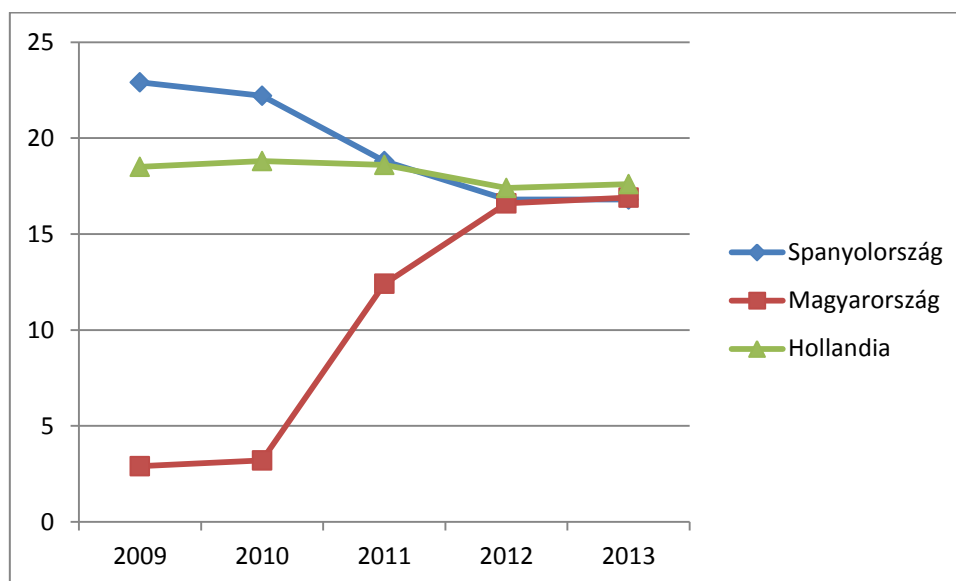
Művészet, szórakoztatás, szabadidő R, GPG, %

	2009	2010	2011	2012	2013
Spanyolország	22,9	22,2	18,8	16,8	16,8
Magyarország	2,9	3,2	12,4	16,6	16,9
Hollandia	18,5	18,8	18,6	17,4	17,6

Forrás: Eurostat ([earn_gr_gpqr2](#))

Művészet, szórakoztatás, szabadidő R, GPG, %

Egyéb szolgáltatás (S)

Egyéb szolgáltatás (S), GPG, %

	2009	2010	2011	2012	2013
Spanyolország	20,1	20,0	23,3	21,0	21,0
Magyarország	12,4	14,5	5,1	13,9	10,0
Hollandia	25,5	27,6	29,2	27,9	29,9

Forrás: Eurostat ([learn_gr_gpqr2](#))

Egyéb szolgáltatás (S), GPG, %

